MY HERO

คู่มือสร้างสุขภาพใจ ด้วยฮีโร่ในตัวคุณ

ภายใต้สถานการณ์โควิด-19

สารบัญ

At First Sight

ประเมินสุขภาพใจด้วยตัวเองผ่านการตอบคำถามสั้นๆ
และเรียนรู้ถึงความสำคัญของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก
ตามองค์ประกอบ HERO

1

My Idol

สร้างแรงบันดาลใจผ่านเรื่องราวของบุคคลต้นแบบ
และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการให้กำลังใจคนอื่นๆ
ที่กำลังเผชิญกับภาวะวิกฤตนี้

9

My Goal

สร้างความหวังผ่านการตั้งเป้าหมายด้วย “SMART Goal”

19

My Character

สำรวจด้านดีของตนเองที่มีอยู่ รวมถึงสิ่งสนับสนุน
ที่ช่วยเหลือในการจัดการปัญหาและอุปสรรคที่กำลังเผชิญ

23

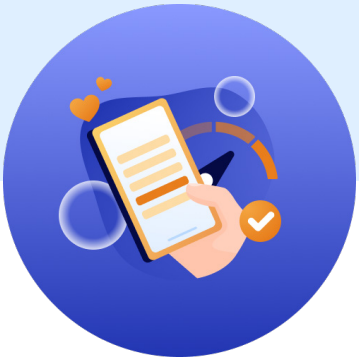
PSYCAP and HERO

เรียนรู้และพัฒนาสุขภาพใจด้วยแนวคิดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก

29

AT FIRST SIGHT

ประเมินสุขภาพใจด้วยตัวเองผ่านการตอบ
คำถามสั้นๆ และเรียนรู้ถึงความสำคัญ
ของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก
ตามองค์ประกอบ HERO

มาเช็คสุขภาพใจกันเถอะ

จากสถานการณ์โควิด-19 ทำให้ทุกคนดิ้นรน
เพื่อหาวิธีแก้ปัญหา จนบางครั้งก็ลืมดูแล
หัวใจตัวเอง

วันนี้อยากให้คุณลองวางงานทุกอย่างสักครู่
เพื่อมาสำรวจจิตใจของตัวเองสักหน่อย
เพราะการเอาชนะปัญหาในโลกปัจจุบัน
แค่มีร่างกายแข็งแรงอย่างเดียวนั้นไม่พอ
แต่จิตใจต้องแข็งแกร่งด้วยนะ

มาเช็คสุขภาพใจกันเถอะ

ทบทวนตัวท่านในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาว่า ข้อความต่อไปนี้ตรงกับตัวท่านมากน้อยเพียงใด ตั้งแต่ระดับ 1 ถึง 6

โดยระดับ 1 = ประสบการณ์นั้นไม่จริงกับตัวท่านเลย และไล่ระดับที่จริงกับท่านขึ้นเรื่อยๆ จนถึงระดับ 6 = ประสบการณ์นั้นจริงกับตัวท่านที่สุด

	ไม่จริงเลย					จริงที่สุด
	1	2	3	4	5	6
1. ฉันรู้สึกผ่อนคลาย	○	○	○	○	○	○
2. ฉันรู้สึกว่าชีวิตฉันจะมีแต่เรื่องดีๆ เกิดขึ้น	○	○	○	○	○	○
3. ฉันรู้สึกว่าปัญหาทุกอย่างจะผ่านไป	○	○	○	○	○	○
4. ฉันรู้สึกสดชื่นแจ่มใส	○	○	○	○	○	○
5. ฉันรู้สึกสนิทสนมกับคนรอบตัว	○	○	○	○	○	○
6. ฉันรู้สึกว่าได้รับความรักจากคนรอบข้าง	○	○	○	○	○	○

	ไม่จริงเลย 1	2	3	4	5	จริงที่สุด 6
7. ฉันพอใจในความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง	○	○	○	○	○	○
8. ฉันไม่เคยรู้สึกหมดพลัง	○	○	○	○	○	○
9. ฉันเป็นคนจัดการปัญหาได้ดี	○	○	○	○	○	○
10. ฉันสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ ได้อย่างชัดเจน	○	○	○	○	○	○

วิธีการคำนวณคะแนน

เมื่อทำแบบประเมินเสร็จแล้ว ให้นำคะแนนแต่ละข้อมารวมกัน

ฉันรวมได้ **คะแนน**

(สามารถอ่านผลประเมินได้ในหน้าถัดไป)

สรุปผลคะแนน

10-31 คะแนน

ช่วงนี้คุณอาจมีปัญหาเข้ามารบกวนจิตใจคุณอยู่บ่อยๆ

แต่เชื่อว่าหลังจากนี้ทุกๆ วันมันจะดีขึ้นไปเรื่อยๆ จะคอยเป็นกำลังใจให้นะ

32-50 คะแนน

ช่วงนี้คุณมีสุขภาพใจที่ดีอยู่

และหวังว่ามันจะดียิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ นะ

51-60 คะแนน

ช่วงนี้คุณมีสุขภาพใจที่ยอดเยี่ยมมาก!

โปรดรักษาความรู้สึกดีๆ ให้คงอยู่กับคุณแบบนี้ตลอดไปเลยนะ

ให้ HERO ได้ช่วยคุณ

HERO

เป็นองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychological Capital) หรือ PsyCap ซึ่งเป็นแนวคิดที่จะช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตใจให้ดีขึ้นอย่างเหมาะสม ประกอบด้วย

H

ความหวัง

HOPE

การมีความหวัง มีมานะ อุตสาหะ เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายและค้นหาเส้นทางที่นำไปสู่เป้าหมายเพื่อความสำเร็จ

E

การรับรู้ความสามารถของตนเอง

EFFICACY

เชื่อมั่นในความสามารถตัวเอง มีความมั่นใจและพยายามทำสิ่งที่ท้าทายให้สำเร็จ

การฟื้นพลังใจ

RESILIENCE R

ความยืดหยุ่นทางจิตใจ เมื่อเจออุปสรรคจะสามารถยืนหยัดและฟื้นกลับมาจนก้าวข้ามปัญหาไปสู่ความสำเร็จได้

การมองโลกในแง่ดี

OPTIMISM O

การมองโลกในแง่ดี สร้างมุมมองทางบวกต่อสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต

MY IDOL

สร้างแรงบันดาลใจผ่านเรื่องราวของ
บุคคลต้นแบบ และร่วมเป็นส่วนหนึ่ง
ในการให้กำลังใจคนอื่นๆ ที่กำลัง
เผชิญกับภาวะวิกฤตนี้

สร้างแรงบันดาลใจ จากคนที่มีประสบการณ์ ใกล้เคียงกับเรา

เรียนรู้ผ่านมุมมองผู้ได้รับผลกระทบจาก
สถานการณ์โควิด-19

ร่วมสร้าง แรงบันดาลใจ ไปกับเรา

คุณธนัญญา พรหมโคตร หรือ เจนนี่ ไกด์อิสระที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 จนงานประจำหยุดชะงัก แต่เธอก็ไม่ยอมแพ้! ลุกขึ้นสู้ และลงมือทำสิ่งต่างๆ ที่ไม่เคยทำ

วงการท่องเที่ยว เป็นธุรกิจที่โดนผลกระทบจากโควิดมาตลอด ไร้นักท่องเที่ยว หลายกิจการต้องปิดตัว หันไปทางไหนก็มีแต่คนเดือดร้อน ส่งผลให้สภาพจิตใจของคุณเจนนี่แย่มาก ทั้งท้อแท้และสิ้นหวัง แต่ก็ยังไม่หมดกำลังใจ เธอยังฮึดสู้! พยายามหารายได้เสริมเพื่อจุนเจือครอบครัวต่อไป

> “พรุ่งนี้มันต้องดีขึ้นและทำให้มันดีขึ้นเรื่อยๆ
> *แล้วเราจะผ่านวิกฤตนี้ไปด้วยกัน*”

อะไรคือจุดเปลี่ยนสำคัญ

จากรายได้ที่ลดลง แต่รายจ่ายยังมีอยู่ตลอด รวมถึงอีกปัจจัยสำคัญ คือความเป็นห่วงคุณแม่ ไม่อยากให้ท่านมาลำบากกับเรา ทำให้คุณเจนนี่ตัดสินใจหารายได้เสริม โดยเป็นคนขับรถให้แพลตฟอร์มรับ-ส่งอาหาร ขายของออนไลน์ และจิตอาสาที่ศูนย์ฉีดวัคซีน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

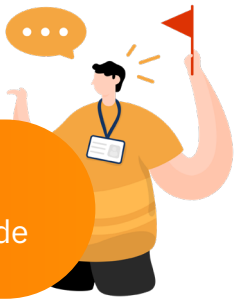
บทเรียนจากวิกฤตโควิด-19

เป็นโอกาสได้ลองทำสิ่งใหม่ๆ ที่ไม่เคยทำ และยังสอนให้รู้จักวางแผนการเงิน ทำให้เรารอบคอบกับการใช้จ่ายแต่ละครั้งมากขึ้น

อยากบอกอะไร กับคนที่หมดกำลังใจ

คุณแม่จะคอยให้กำลังใจคุณเจนนี่เสมอว่า **“สู้ต่อไป วันข้างหน้ามันต้องดีกว่าวันนี้เสมอ”** สำหรับคุณเจนนี่แล้ว ทุกกำลังใจที่ได้มาไม่ว่าจะเล็กน้อยแค่ไหน แต่ก็เป็นสิ่งที่ทำให้มีแรงสู้ต่อไป แม้ว่าวันนี้เราจะท้อหรือหมดกำลัง ใจ ให้คิดเสียว่าพรุ่งนี้ต้องดีขึ้น และทำให้มันดีขึ้นเรื่อยๆ แล้วเราจะผ่านวิกฤตนี้ไปด้วยกัน

สามารถรับชมคลิป
เพียงสแกน QR Code

คุณคิดว่าหลังจากนี้

จะมีสิ่งดีๆ อะไรบ้าง เกิดขึ้นกับคุณ

เช่น ฉันเชื่อว่าจะมีการเปิดประเทศได้ในเร็ววันนี้ เป็นต้น

คุณตั้งใจจะทำอะไร

เพื่อฟื้นทุกอย่างให้กลับมา

เช่น ฉันอยากปรับการขาย มาทำผ่านช่องทางออนไลน์ให้มากขึ้น

“วิกฤตครั้งนี้
ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง
กับทุกธุรกิจ ทั้งร้านค้า
กิจการรายเล็ก-รายใหญ่
ต้องปิดตัวลงหรือเลื่อนเปิด
ไม่มีกำหนด”

Photo by Joshua Rawson-Harris on Unsplash

“

การรวมตัวกัน

ของธุรกิจรายย่อยก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยพยุงให้ผ่านสถานการณ์นี้ไปด้วยกัน

”

Photo by RYU Wongs on Unsplash

Photo by Edward Leon on Unsplash

เราทุกคน

จะผ่านไปด้วยกัน

ขอหนึ่งประโยค

เพื่อให้กำลังใจคนที่กำลังเจอสถานการณ์คล้ายๆ กับคุณ

เช่น สู้ๆ นะครับ ขอให้คุณเข้มแข็งและผ่านทุกอย่างไปด้วยดี

MY GOAL

สร้างความหวังผ่านการตั้งเป้าหมาย
ด้วย “SMART Goal”

มารู้จัก SMART Goal เพื่อสร้างเป้าหมายให้ตัวเอง

เป้าหมายที่ดีจะต้อง

Specific

เฉพาะเจาะจงไม่คลุมเครือและบอกชัดเจนว่า คุณต้องการจะทำอะไร

Measurable

ต้องวัดผลและติดตามความก้าวหน้าได้ จะทำให้คุณรู้ว่าสิ่งที่ทำสำเร็จหรือไม่ เข้าใกล้เป้าหมายแค่ไหน ยังต้องทำอีกเท่าไหร่

Achievable

มีโอกาสทำสำเร็จได้และไม่ยากจนเกินไป เพื่อกระตุ้นให้คุณมีกำลังใจและอยากทำต่อ

Realistic

ต้องสมเหตุสมผล ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของคุณ

Time Bound

มีกรอบระยะเวลาชัดเจน เพราะจะทำให้คุณรู้ว่าต้องทำถึงเมื่อไหร่ จะวางแผนอย่างไร และเหลือเวลาที่จะทำเป้าหมายให้สำเร็จอีกแค่ไหน

เป้าหมายของฉัน

1. บอกหน่อยสิว่า เป้าหมายของคุณคืออะไร

เช่น ฉันจะหาอาชีพเสริมเพื่อให้มีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว

2. เป้าหมายของฉัน มีเกณฑ์วัดความสำเร็จได้จาก

เช่น มีเงินเก็บก้อนใหม่ 50,000 บาท

3. เป้าหมายของฉัน น่าจะใช้เวลานานแค่ไหน

- ○ ภายใน 6 เดือน
- ○ 6 เดือน - 1 ปี
- ○ 1-2 ปี

4. เป้าหมายของฉัน มีแนวโน้มที่จะทำสำเร็จกี่เปอร์เซ็นต์

- ○ 1-25% (ยังมีหวัง)
- ○ 26-50% (มีโอกาสเป็นไปได้)
- ○ 51-75% (มีโอกาสเป็นไปได้ค่อนข้างมาก)
- ○ 76-100% (มีโอกาสเป็นไปได้สูง)

สำเร็จหรือไม่ ก็ไม่เป็นไร

อย่าเพิ่งท้อล่ะ

ลองลดและแบ่งเป็นขั้นๆ หรือมีแผนสำรองไว้ก็ดีนะ

แล้วมาเริ่มกันใหม่อีกครั้ง

MY CHARACTER

สำรวจด้านดีของตนเองที่มีอยู่
รวมถึงสิ่งสนับสนุนที่ช่วยเหลือใน
การจัดการปัญหาและอุปสรรคที่กำลังเผชิญ

มารู้จักตัวเองให้มากขึ้น

เพื่อรับรู้ถึงคุณสมบัติดีๆ ที่มีอยู่ในตัวเราและ
ปัจจัยสนับสนุนรอบตัว ที่จะช่วยให้เรารับมือ
กับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

สิ่งดีๆ ที่มีในตัวฉัน

อยากให้คุณเลือกข้อดีของตัวเอง ที่จะช่วยให้คุณทำเป้าหมายที่วางไว้สำเร็จ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [ ] เชื่อมั่นในตนเอง
- [ ] สู้ไม่ถอย
- [ ] อดทน
- [ ] ยืดหยุ่น
- [ ] ไม่ยอมแพ้อะไรง่ายๆ
- [ ] ปรับตัวง่าย
- [ ] ชอบเรียนรู้อะไรใหม่ๆ
- [ ] ความคิดริเริ่ม
- [ ] สร้างสรรค์
- [ ] มีสติ
- [ ] มองแง่บวก
- [ ] ชอบคิดแก้ปัญหา
- [ ] พร้อมรับมือกับปัญหา
- [ ] มุ่งมั่น
- [ ] ชอบให้กำลังใจตัวเอง
- [ ] ยอมรับกับการเปลี่ยนแปลง
- [ ] ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น

ใครบ้างที่คอยสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ

เมื่อคุณเจอกับปัญหาหรือวิกฤตของชีวิต (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ครอบครัว

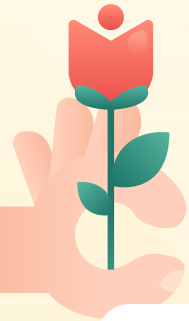
- ○ พ่อ
- ○ แม่
- ○ พี่น้อง
- ○ หลาน
- ○ ญาติ
- ○ คู่รัก / แฟน
- ○ สามี / ภรรยา
- ○ อื่นๆ _____

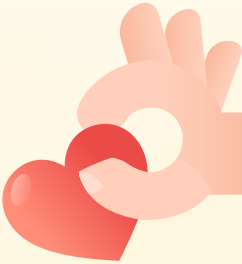
คนที่ทำงาน

- ○ หัวหน้า / เจ้านาย
- ○ ลูกน้อง
- ○ เพื่อนร่วมงาน
- ○ อื่นๆ _____

หน่วยงาน

- ○ ภาครัฐ
- ○ ภาคเอกชน
- ○ องค์กรไม่แสวงกำไร
- ○ อื่นๆ _____

กำลังใจ
มาได้หลายรูปแบบ

ย่อมมีฟ้าหลังฝนเสมอนะ เราจะต้องฝ่าฟันและผ่านจุดนี้ไปให้ได้ สู้ไปด้วยกันนะ!

นัท, 27
ธุรกิจนำเที่ยว

ถึงแม้ทุกอย่างจะดูทำอะไรก็ยากไปหมด แต่เราก็ผ่านอะไรมาเยอะ อย่ายอมแพ้! สู้ๆนะ!

รุ่ง, 34
ธุรกิจนวดและสปา

ในเรื่องร้ายๆ มันกลับทำให้เรากล้าที่จะลองทำอะไรใหม่ๆ ถือว่าได้พัฒนาทักษะตัวเองไปในตัว

แบงค์, 29
ธุรกิจที่พัก

คนรอบข้างที่คอยให้กำลังใจช่วยได้จริงๆ อยากส่งต่อแรงสู้นี้ให้กับทุกคนนะคะ

น้ำหนึ่ง, 37
ธุรกิจจำหน่ายสินค้า

ช่วงเวลานี้ทุกคนต่างได้รับผลกระทบกันหมด อย่ายอมแพ้ ในทุกปัญหาต้องมีทางแก้เสมอ

เชอร์รี่, 35
ธุรกิจขนส่ง

อยากให้เชื่อว่าการปรับตัวในครั้งนี้จะทำให้เรามีภูมิคุ้มกันและผ่านอุปสรรคไปได้อีกนาน

นภา, 33
ธุรกิจด้านอาหารและเครื่องดื่ม

SMART Goal

เพื่อนๆ ตั้งเป้าฝ่าวิกฤตโควิด-19 อย่างไร

ดูเป้าหมายที่เพื่อนร่วมวิกฤตเหมือนเราได้ตั้งเอาไว้
เพียงสแกน QR Code

ทุนทางจิตวิทยา
PSYCAP
คืออะไร?

สามารถรับชมคลิป
เพียงสแกน QR Code

ทุนทางจิตวิทยาเป็นคุณสมบัติทางจิตใจที่ช่วยกำหนดความคิดและอารมณ์ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ วัดได้ และส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคคล

องค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยา “HERO”

Hope
ความหวัง

Efficacy
การรับรู้ความสามารถของตนเอง

Resilience
การฟื้นพลังใจ

Optimism
การมองโลกในแง่ดี

ทุกครั้งที่เราเจอปัญหา

เราจะได้เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหา

เราจะมีการพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้นอยู่เรื่อยๆ

HOPE

การมีความหวัง

เป็นคุณสมบัติทางจิตใจที่ช่วยให้บุคคลเกิดกำลังใจในการดำรงชีวิต เกิดความสร้างสรรค์ มีพลังและแรงบันดาลใจในการทำสิ่งต่างๆ ที่ตนเองได้ตั้งไว้

สิ่งที่ช่วยให้บุคคลมีความหวัง

1. ต้องมีเป้าหมาย
2. ต้องมีแรงกายแรงใจ
3. ต้องมีหนทางสู่เป้าหมาย

หลักการตั้งเป้าหมายที่ SMART

1. เฉพาะเจาะจง
2. วัดออกมาได้
3. ทำได้จริง
4. มีความเกี่ยวโยง/เกี่ยวข้อง
5. กำหนดระยะเวลา

EFFICACY

การรับรู้ความสามารถของตนเอง

เป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลมีความมั่นใจในการกระทำสิ่งต่างๆ และทราบถึงจุดแข็งของตัวเอง

การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองทำได้อย่างไร

1. ทำตัวเองให้มีประสบการณ์
2. เรียนรู้จากคนรอบข้างที่เป็นต้นแบบ
3. ฟังเสียงชื่นชมจากคนรอบข้าง
4. ดูแลกายใจให้แข็งแรง

“

ในวิกฤต

ย่อมมีโอกาสเสมอ

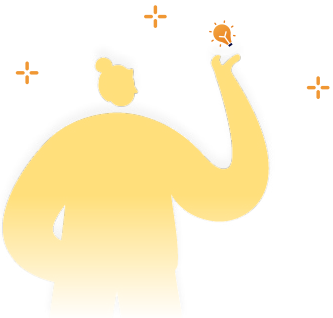
”

R

RESILIENCE
การฟื้นพลังใจ

เป็นคุณสมบัติทางจิตใจในการรับมือและฟื้นคืนจากเหตุการณ์วิกฤตหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความยากลำบาก ซึ่งจะช่วยให้บุคคลผ่านพ้นปัญหาอุปสรรค และดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข

วิธีการฟื้นคืนพลังใจแบบง่ายๆ

1. มองเห็นทรัพยากรที่มีอยู่และเขียนออกมา
2. เขียนประสบการณ์ความสามารถที่ผ่านมา
3. นึกถึงคนรอบข้างที่คอยสนับสนุน

หากบางปัญหายังไม่สามารถแก้ไขได้ในขณะนั้น

ให้ดึงตัวเองออกมา เพื่อเลี่ยง
การเกิดอารมณ์ด้านลบ

O

OPTIMISM
การมองโลกในแง่ดี

เป็นการอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตไปในทางบวกอย่างสมเหตุสมผล ทำให้บุคคลมีกำลังใจ

“

คนมองโลกในแง่ดี

เขามองสถานการณ์โควิด-19 กันยังไง?

”

1. มองตามความเป็นจริง มีเหตุผล
2. มีโอกาสจะดีขึ้น เชื่อในหลักของการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และจบไป
3. ไม่แผ่ขยายความร้ายแรงไปในด้านอื่นๆ

“

แนวทางการพัฒนาการมองโลกในแง่ดี

ท่ามกลางสถานการณ์โควิด-19

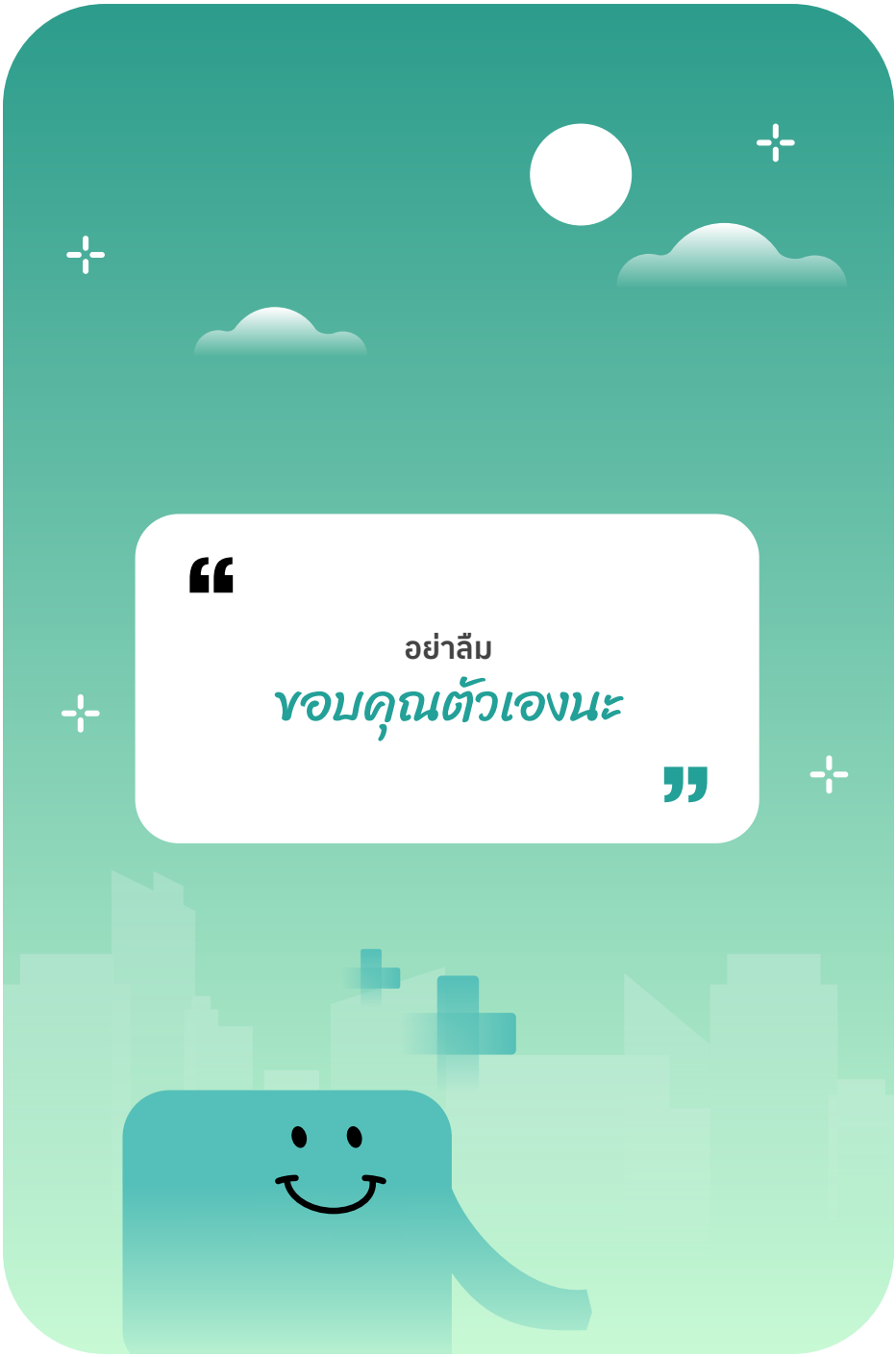
”

ฝึกคิดเรื่องดีๆ ที่เกิดขึ้นในทุกวัน
ชื่นชม และขอบคุณตัวเองที่ทำให้สิ่งดีๆ เกิดขึ้น

โดยสามารถแบ่งระดับได้ดังนี้

1. ชื่นชม ขอบคุณ อยู่ในใจ
2. เขียนเป็นบันทึกเพื่อทบทวน
3. แสดงออกมาเป็นการกระทำ

อย่าลืม
ขอบคุณตัวเองนะ

ประโยชน์ของ PsyCap

1. มีสุขภาพจิตดี
2. เกิดอารมณ์ด้านบวก สดใส ร่าเริง สนุกสนาน สุขสงบ
3. เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน
4. ช่วยเพิ่มความผูกพันในงาน
5. อยากอุทิศตนในการทำงาน

คำส่งท้าย

“หวังว่าคู่มือฉบับนี้จะทำให้คุณมีแรงใจ

ไม่ว่าสถานการณ์จะเป็นอย่างไร อย่าลืมว่าคุณไม่ได้อยู่คนเดียว”

สำหรับคนที่อยากได้รับคำปรึกษา สามารถติดต่อได้ที่

สายด่วนสุขภาพจิต 1323

จัดทำโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

และ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว

เรียนรู้การสร้างสุขภาพใจ ด้วยฮีโร่ในตัวคุณในรูปแบบเว็บไซต์

http://bsri.swu.ac.th/myhero

คู่มือฉบับนี้จัดทำโดย

สสส
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ